

մէքա՛ն պուլճանաւորունան, Մ.  
Յրէ՛սինէնէ պու խուսուս հագգը  
սա. Տեղեւորաւ/ճո՛ւրէ մէ եւեթ







Ետտ այստա պիր քերբէ թօբանեղ պ,  
ի բի իշ սաաթի պօլ սեօղլէն սեօյ-  
լէմէ րադէն վէ պօլ սեօղլէր տիշէն,  
մէ քաւէն էօթէնէ կէշմէղ: Հաթ-  
թա պաւսուռ իտէնէրին իշնտէ պի-  
լէ —սաաթը քի արա սըրա իշնտիւ-  
միշ տիր— Ժադի մէնփաաթի արա-  
ւանաթ տա պաւսուռնապիլիլ:  
Մաաթաթ քի իշ պու մէր.քէլտէ տիր,  
հէր միմօրէ, լաւեղլը մաաշաթը  
վէրիմէլի աիր քի, ծնաթ տա մու-  
ղապէլէթէն մէմաւրիկէթլէրնտէն  
աթաբէր ՄԵՍՈՒԼ օթունար, վէ  
պաւսուռ իշնի իտէ ԲԱՐԱ լաղըմտըր  
Պու ԲԱՐԱ մէնէլտիւնին հալիլ ի-  
շնի իտէ, էօլլէ հէր քէօին իշն տիւ-  
շէր իտէ վէրտաթիլ, վէ իշն իշմէ-  
կէնմէ վէրմէտիլիլ աղօթաթ րադէ քի-  
ֆաաթէթ իթմէղ, վէ էկէր էօլլէ  
էիւ.քաթէթլէրաէն ուշմաթ պ, քէմա-  
լի սաաթաթ իւղրէ, միլլէթին  
աթիլիլ իտաթէսինին հալի էօթիլ իշ-  
թիմալլէն հիւ.քիմէթի Մէրիսէնէն  
արը ու պէնտա իլէ, վէ մէհհամէ-  
թի Սէնէլտէնէն սըղլէնարաթ, աննաթ  
իտաթէի միլլիյէմիղէ, Եանի բա-  
բաալարըմթա, վարդապէտէրիմի-  
ղէ, Եպիսկոպոսալըմթա, բաթ-  
րիդէրիմիղէ, վէ ալիլ մէմաւրիլի  
միլլէթէ վէրիլէնէ ք մաաշաթ իլէ  
մէքիէպլէրիմիլլին, իտաթէրիմի-  
ղէն, վէ իտաթթիմաանէլէրիմիլլին  
մէսարիֆաթը իշնի, պիլմիլմէ Էֆ-  
րաաթ միլլէթտէն ալըմաթ իւղրէ,  
լէսալէն ապլէ մուվաֆթը ուֆաթ-  
պիր վէրկի թաթէինի իսթիլհամ օ-  
լունաա, տէվլէթի Ալիէնալին մէր.  
համէթ գաթալարը մէհպառի սա-  
թէմաթէ իշնի հէր վաղըթ ալըգ օլ-  
աուղլունաան, լէտա օլունաաթ ի-  
թիգաալէտաթը:  
Մահհամաթը իւլլէթունն գաւաթը  
լարնըն ի քիլնէթի տէ, իտաթէի  
միլլիյէնմիղէն սուրէթի թէշքիլի օլ-  
աուղլունա պէնտա իլլէթիլ:  
Հէր քէա պիլիլ քի, տիւնեա-  
աա չօղ տէֆա պիր շէյ պիր հալ-  
տէ, պիր Եէրտէ, վէ պիր մէվը-  
տա իյի, վէ սաթիր պիր հալտէ  
պիր Եէրտէ, վէ պիր մէվըտա տա-  
ֆէնա օլուր, Եանէլա պիր աաաթը  
տիլլէր պիր աաաթը Էօթիլմիլմէ  
նին ֆէնա պիր շէյ օլաուղլունա հէ-  
քէօին ֆիլքրի շէհատէթ իտէր, լա-  
քին էկէր պիր աաաթ տիլլէր պի-  
րիսիլ Էօթիլմիլմէր իլէ, Եիւղ  
լէրմէ վէ պիլլէրմէ աաաթլէրին էօթ-  
րիւնիլ թէշքիլէտէն գալթալըմ  
օլաա, օլ հալտէ մըքալմիլմէ հա-  
թաթէթէթ իտէ հալնին օլունաաթ  
պէտիհի տիր, Միլլի իտաթէ իշն  
տէ պէօլլէ տիր. պիր իտաթէ պի-  
միլլէթտէ իյի, վէ միւնաալպ ի.քէն  
սաթիր պիր միլլէթտէ տէ միւնաալ  
պէթիլպ վէ ֆէնա օլապիլլիլ:  
Մահհամաթը իւլլէթունն գաւաթը  
կիւղէ շէյլէր վար սըր, վէ պի-  
Մահհամաթը իւլլէթունն պէլքի պաշ-  
էրա պիր միլլէթ իշնի բէք ֆա-  
լիտէլի օլապիլլիլ իտի, լաքին պի-  
ղիմ հալիմիղէ մուվաֆթը տէվ-  
տիր, պիլլէ օլ գաաթը Էօթիլմիլմէ  
լէ Մահհամաթը իւլլէթունն գաւաթը  
տաթ աաաթաալը իտաթէ կէ-  
մէղ, միլլէթիմիղ ուֆաթ օլաուղ  
կիլպի, իտաթէի տէ մուվաֆթը  
ուֆաթ օլմիլլը սըր. վէ աննա-  
պէօլլէ պիր իտաթէ իլէ հէր շէ-  
միշէլիլ իտեթըլտա ճէլէնաան  
աթիլլիլ տիր:  
Շունու տա ունիլթմոնալըմ պ  
Եան իթմէկէ քի, էկէր Բարաա ո-  
ւէլէսի հալլ օլունաա տա Էմի-  
լիտաթէիմիլլին սուրէթի թէշքիլի  
սէլէսի հալլ օլունաաա, Եինէ հ-  
շէյ սըրաթնա կիւղէլմէ, շիւնէ պ  
միլլէթունն քէնտի հալի իլէ թէն  
սիւպ իթմէկէն պիր նիգոմմոմէ  
հիւնիլ իտաթէ օլունաաթ միւլմ-  
տէլիլ տիր:  
Իւլլէնէլի նօթիլա Եանիլ Էգու-  
լէթէ մէօլէլի տէ, էհէմիլլիլ  
պիր շէյ տիր, պիր աաաթա  
շէյի Եաթ էկէ Եմ օլունաաթ  
վաղըթ, մըքալմիլմէ էկէր Եաթ

գործարարականութիւնը ինչպէս են կա-  
տարում, ահա մի գէպը։

Երկու օր առաջ մի գերմանուհի,  
որ սիրահարուած է լինում մի հայ  
երիտասարդի վերայ, ծնունդ է մի-  
ողայ, և հօր պատուէրի համաժող-  
արհուում են հայ քահանաներից մե-  
կին, որ մկրտի։ Քահանան ասում  
է. «գնացէ՛ք, ես անցեալ զատկին  
կեայ տունը օրհնելու, ինձ չըն-  
դունեցիք, ասացիք քնած եմք,  
հիմա ես ձեր երեխին չեմ մկրտի,  
ձեր պալին էլ քարը, երեխին էլ ջ-  
րանոնելով որ քահանան մերեցե-  
կանում են Պատարին, որն իսկոյն  
մկրտում է երեխային. թէ ինչպէս  
մեկնեմ այս վարժունքը, ես դժ-  
ուարանում եմ։ —

Կազդէդ լեռան ստորոտում Կո-  
րի յիջանից մօտիկ կայ մի այր, ուր  
պարզեցնելու տանքուսեմաք քա-  
ղեր են բնակում և ուր այրքան  
ժամանակ ոչ ոք չի համաձայնվելու  
եղիլ սիրտ տնել մտնելու. մօտ օ-  
րերումը Օսերի երեխաները խաղա-  
լով մտնում են այդ տեղ և զբա-  
նում են մագաղանից կազմում  
մի մեծ գիրք, իսկոյն տանում ի-  
րանց քահանայի մօտ, որ տեսնե-  
լով հայոց տառերի է նմանեցնում,  
և տաւում է թէ՛ տառը և հայոց քա-  
հանային ցոյց տվէ՛ք։ Սրանք  
գրքի միջից մի թերթ պատռելով  
բերում են Կաղիկաւից տէր Մի-  
նասի մօտ, ուր էլ չը կարողանալով  
կարդալ, հասկանալ, թէ եւ տառե-  
րի մեծ մասը հայերէն է լինում,  
մինչև անդամ համարը հէնց այն  
պատռած ի երթի ճ է լինում, ա-  
սում է. «գնացէ՛ք բերէ՛ք գիրքը,  
ես ձեզ չմանկի կը տանք. նրանք  
չեն համաձայնվում, յետոյ քահա-  
նան խորհուրդ է տալիս նրանց որ  
Թիֆլիզ տանեն. եթէ լաւ գիրք  
լինի ձեզ լաւ կը վարձատրեն, ա-  
սում է քահանան։ Թիֆլիզ բերին  
թէ ոչ — հետաքրքիր է իմանալ։

Շատ ցաւալի է այս տեղի հա-  
յերի տգիտութիւնը և օտարած-  
ութիւնը. կանանց լօտան և թուղթ  
խաղալը, բայց ամենաստորագիւյն է  
և հայութեան կրթանիչ տնորը, ու-  
րով վարակվել են — դա հայ երի-  
տասարդների օտարապէի օրիորդ-  
ներն հետ ամուսնանալն է. ահա  
այս երկու շարժվող քնթացքում  
երկու հայ երիտասարդներ պոսկ-  
վեցան օտար ազգի աղջիկների վե-  
րայ և մէկն էլ արդէն նշանուած  
է. այս էր պակաս։

Աղբային հանդէսների, հայրե-  
նասանդ սովորութիւնների, հասա-  
րակական կեանքի, ազնիւ ազգա-  
յին զաղափարների և մաքուր նա-  
հապետական կեանքի տեղ, մաս-  
ւոր բարոյական արժանաւորութիւն-  
ների փոխանակ, սոցա մեջ արմա-  
տացել է բնութանկան նեղը, ետա-  
կան կեանքը, տգիտութիւնը, շա-  
հափրութիւնը, օտարասիրութիւն  
ոնպահականեցնելով իւրեանց օտա-  
կեանքի վատ կողմերը։

Աչքի առաջ ունենալով այս սն-  
նախանձելի դրութիւնը, արեւօ-  
լաւ չէր լինի, բացի ուսումնա-  
յների թիւը բազմացնելը, եթէ ու-  
սումցական փոքրիկ ուսղարթութիւն  
հրաւիրենք, որ կազմելով կամա-  
ւոր ուսուցիչների մի խումբ ու-  
ղարկէր հիւսիսային Կովկաս, չէր  
բէգաթօս և մայրենի լեզու հիմա-  
ցող հայերի մէջ, ազգասիրութեան  
ինքնաճանաչութեան և հայրենա-  
սիրական վսեմ զգացմունքներ զար-  
թացնելու, և այս ուսուցիչներ  
նիւթական և անտեսական կողմ  
աւելի ապահով և բարեխաղճ դը-  
րութեան մէջ կը լինէին, քան թ  
հարաւային Կովկասում գտնու-  
ուսուցիչները։

Վերջացնելով նամակ՝ հրաւ-  
րում եմ մեր թերթերի խմբագրի  
ներին և հայութեան գործողներ  
ուսղարթութիւնը գրաւելու այս կո-  
մերի հայերի անմիջեւ դրու-  
մէն։

անքան լինայ, որոնք բարորակ  
 այրութիւնից կարված են, կորած  
 և օտարացած, էթէ շուտով օգ-  
 ունիւն չը հասցնիլ. ուրիշացող  
 անք մի հնարք, մի էլք, որոնց  
 զգալնստ կործանիչ և անգուղիք  
 լըրդ հոտնայահեց ազատելու,  
 սպա լիէ ոչ յետայ շատ ուշ կր լի-  
 լի :

Մաքր քէի.  
 (Մէլա-Հայաստան)

---

Հոմարտի բիւնգօտունան իւ-  
 խնճիւ դըբմ քէշտէկրիտէն  
 թարաֆըմըման սաթլըմը զոն  
 գիլէկէրանն տիլիտէրի յիմէրս  
 արտ խաապէի իծմիշ օրտուրն  
 տան համլիլէրի կէկպ ազ ճէկրիկի  
 արմաղտ տալէի զոռնէ զոռնէ  
 130142- 33821- 33823- 36101-  
 36106- 36191- 36214- 37562- 37570-  
 37584- 37586- 37595- 41066- 44076-  
 686932- 69249- 77324- 80005- 80024-  
 80066- 85153-

Ալէ Ս. օտուս 11/23 տէ տալի չամ.  
 անգուրիլն տեօրիմիւնիւ քէշտէի  
 լիւլու սպաւաճաղնստն բաղպիլ-  
 ու միւշթիլիլիլիլիլ գիլիկիլիլի  
 թէղիմ չաղըր օրու պաղպիլնստ  
 արմաղալըն իշար խտէրիլ :

Գալաթիա Գօլիւն խա-  
 նըն գաղաթըման Ն. 9  
 Մարաֆ  
 Դ. Փ. Չաբաբան

---

**ՄԻԻՀԻՄԻ ՊԻԻ ԻԹԹՈՐ**

**Ս.ՐԱ. ՄԲԱԶՄՈ. ՍԽՆԻՐ,**  
**ՎԷ ՆԵՎՐՈՅ** խաթալըգ-  
 արը պէիլմ իյնաաքէր-  
 աւմ օյան տըրտ. ճէտիտ  
 իւլ **ԻԵՌԵՐԻՆՆԵՒ** լիէ-  
 տալի օրտնուրը :

Հէքիմիլ իւճթէիլ խա-  
 թանն ֆաեանն կէօրմէ-  
 սինտէն ոսնոր ալընը :

Մէքիմու պիէ մալիւ  
 մալը մուֆաալիէ վէրիլ-  
 լիլիլ, իյնապ խտէն ըէ-  
 չէկալար կէօնտէրիլը :

ԲՐՈՅ. Ռ. ԱՊԵՐ

29 Ալըրիւ ար Վալրամ 29  
 Մարաֆ  
**PROF. TH. ALBERT**  
 29 AVENUE DE WAGRAM  
 PARIS

---

**ՄԻԻՀԻՄԻ ԻՍՆ**  
**Օ ԼԻԻՆԵԹ ՏՕՐ**

Ալէաթը ճէրահիլ, կէօղըր, կէօզ  
 վէ կէօրմէի տալիլ ալընթար, վէ  
 էտէվաթը տալիլն մաղաղաթ :

Իւննուրալ Պալէ-Գաբաբան,  
 Շէիլ իւլ խաթ իւննուր-Ալըն Ն. Ե

Պալէաթ պէեանն օրունն իսմ  
 իլէ, պու տէֆա միւճաթտէն իսմ  
 մաղաղա ըրալտ իծմիշ օրտուրն-  
 մուրու հիւրմէիլու էհալիլն իլան  
 խտէրիլ, Մէքիլար մաղաղաթտա-  
 էտէվաթը ճէրահիլ, մէնէլ, հէ-  
 քիմէիլն իսմիլմ իլթիլիլիլ չիւ-  
 տան տէրուննտն ալաթար, գա-  
 սաղ պաղաթը, խաթիլտէն մա-  
 իւլ հէր նէվ էտէվաթ, վէ աւէ-  
 լիւնաթ ճէրահիլէ ինթաթ իլին  
 լիէրիհ ալընթար պուրմմաթտա  
 օրուպ, հիւմէիլ տէ էն սոն ինա-  
 արըն մալիլիլն լիաթպիլան իյմալ  
 օրունմուշ, վէ էվլորանն պիլիլ-  
 խաթիլաթնիլիլիլն մէշահիլի  
 լիաթպալ լիաթֆըման լիլիլալ օ-  
 լունն ճիւպէրտէն պուրմմուշ  
 տուրար, մաղաղաթտա ուլում  
 լիաթիլիլն տալիլ տէմաթար, վէ է-  
 ղիւտէն լիւլում լիաթ էլէրիլիլ  
 մաթիլաթը, հալաթը պաշալաթ  
 մաթիլ, Վալիլ վէ Պիւնէն ըրիլիլ  
 վէ սալիլ տալիլ մէվնուտ օրտ-  
 ղու կէպիլ, կէօզ վէ պաղմաթ  
 տալիլ ալաթար, վէ ըրալար լիւն  
 ղիլի իլին հէր նէվ իւլ հէնիլիլ  
 էտէվաթը տալիլ պուրմմաթտա  
 վէ քիտֆիլիլ տէ էվլորանն է-  
 մէշահիլ ֆալիլիլալարտան լըգմ  
 օրտուրը չաթտ, էհվիլ ֆիւնիլ  
 ար իլէ ֆիլիլիլ օրունմաթտա արը-  
 լար : Մէմալիլիլ էհնէպիլիլ իլին սի-  
 բալըշար գապուր օրտուրալ, միւ-  
 լիլիլիլիլն էհհէր ճիհիլ մէնու-  
 գալիլաթտալ զալիլիլ օրունը :

Գոզուլմուշ օրտն ալաթար տա-  
 լիլ խաթիլ խաթիլ :

Համադարձի բիսյանգոսունան իւ-  
խնհւս գըբըմ՝ քէշխտէբէրիտէն  
ժարտֆըմբգաան սաթլըմիշ գլան  
զկէկէկէբաէն աթիտէբի՝ Նիւմբո-  
արտ խաապէթի իթմիշ գաադուհն-  
աան համլլէբի կէկիշ ազ ճէկէրհի  
տաթլըտ աթլըմիշ գաադարար։  
Խուււթ 15042. 33821. 33823. 36104.  
36106. 36194. 36214. 37562. 37570.  
37584. 37586. 37595. 41066. 41076.  
48932. 69249. 77324. 80005. 80024.  
80066. 85153.  
Լէ Ս. օտաան 11/23 տէ տաթի Համ.  
պարբըրն տէգրաթնհիւ. քէշխտէ  
խուււ պալաւադնաան բազպէթի-  
ւա միւշթէրկէրէթմիզէ պկէկէրի  
թէտրմէ հազըբ գապ վազթնաա  
աթմալարընը իշար խտէրիշ։  
Գալաթաան Դօմալին խա-  
նըն գաադըրըաան Ն. 9  
Սարրաֆ  
Ղ. Փ. Զօբաբեան

ՍՄԻՆԻՍՏ ՊԻՐ ԻԻԹՍԻ  
ԱՐԱ, ՄԲԱԶՄՈ ՍԵՆԻՐ,  
ՎԷ ՆԵՎՐՈՅ ԽԱՄԻՍԱՐԷ -  
ԼԱՐՐ ԿԵՆԻՄ ԽՆԱՄԱՔԷՐ -  
ՄԵՄ ՕՊԱՆԱՍՏՐՈՒ ՃԵՄԻՍ  
ԼԵՔՏՈՐԱՏՈՐՆԵՐ, ԹԵ՛-  
ՄԱՎԻ ՕՊԱՆԱՐՐՐՐ ։  
ՀԷՔԻԻՎՐԻՆԵՐԵԹԻ ԽԱՄ-  
ԹԱՆՆ ՖԱԽԻՄԵ ԿԵՐՈՒՆ-  
ՍԻՆԱՆԵՆ ՈՏՐԱՊ ԿԱՐԵՐ ։  
ՄԷՔԻՍՏՐՈՎ ԽԵՒ ՄԱՐԻՆ -  
ՄԱԹՐ ՄՈՓԱՄԱՆՆԵՒ ԳԷՐԻՆ -  
ՄԻՔՈՆ, ԽՆՏԱՎ ԽՈՆԵՆ ԸՆ-  
ՀԵՐՄԱՆՐ ԿԵՆՈՒՄԵՐԻՐԻՐ ։  
ԲՈՅՆ, Ս. ԱՆԵՐ  
29 ԱՎՐԻԼԵ ՄԱՎԱԽՐԱՄ 29  
ՔԱՐԽ  
PROF. TH. ALBERT  
29 AVENUE DE WAGRAM  
PARIS

ՄԻՆԻՍԹՐ ԻՍՆ  
Օ ԼԻԻՆԵՐ ՏՕՐ

Այնպիսի ճեղքայիշի, կեղտիւր, կեղծ  
վէ կեօրմէն տայիր աշխարհը, վէ  
էտփաթը տայիր մազազաւը

Ինչեղապար Պաշտօն-Բարեկարգութեամբ,  
Շէնքէ Եւ Խաւար Խաւար Լըրնութեամբ Ն.

Պայէտառէ պէտեան օրւնան իմ  
իլէ, պու տէֆա միւնէտեմտէն պիր  
մազազաւ քլալատ իմվմ օրտուղու  
մուգըն հրաւերվելու էՆայլլէ իլան  
իտէրիլը Մէղքիւր մազազաւմաթաւ  
էտէվաթը ճեղքայիշի, մէտէլա, Տէ-  
քիմէրին իտիմիւր իմտիքէրին չիզ-  
տան տըրնննտա աշխարհը, գաւա  
որգ արդարաւոր, լաթիքիտէն մաւա  
մուլ Տէր նէվ էտէվաթ, վէ ամէ  
լիտառէ ճեղքայիշէ իմաթը իշին  
էշէրին աշխարհը պուրմմաթաւ  
օրուպ, հրաւէսի տէ էն սան իմաթ  
լարրն մաթէրիլին թաթպիպիլ իյմաթ  
լիտմմաթ, վէ էվաթառնի պիլիլը  
թաթպիպիլէէրիլն տէ ճէաճիրի ա  
թըպպա թաթաթմաթաւ լաթիմաթ  
ալանն ճննպիլտէն պուրմմաթ  
տուրլար, մազազաւթաթաւ ուլամա  
թաթպիլէն տայիր աշխարհը, վէ է  
զիտառէ լիզուվ օրան էնթիքիվ  
մաթիլաթը, հալաթը պաթաթաթ  
մաթիլաթ, վայթա վէ իլանէրիլը  
վէ տայլլէ տաթի մէվնաւ օրտու  
ղու կիպի, կեղծ վէ պաթմաթ  
տայիր աշխարհը, վէ բաթաթ թան  
տիլի իլին Տէր նէվ միւնէտիլը  
էտէվաթը տաթի պուրմմաթաւ  
վէ քաթաթաթ տէ էվաթառնէ  
մէճհուր ֆաթպիլաթաթաթաւ լըգմը  
օրտուլարը հալաթէ, էճվէն ֆիտաթ  
լար իլէ ֆիլուրիթ օրմմաթաւ տըր  
լար, Մէմաթիլ ճէնէպիլի իշին սի  
բաթաթաթ գաթաթ օրտուպ, միւշ  
թէրիլէրին էգՏէր ճիՏէթ մէճու  
գաթաթաթաթ ղաթիթթ օրմմաթ

Պօթույմաթ օրան աշխարհը տա  
թի թաթաթի իտիլիլը



